

## קורסי אשכול "קיימות וסביבה" תשפ"ו

| קורסי אשכול "קיימות וסביבה" – סמסטר א' |                 |                                          |                          |     |     |              |                             |           |               |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                  |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                     |
|----------------------------------------|-----------------|------------------------------------------|--------------------------|-----|-----|--------------|-----------------------------|-----------|---------------|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| מס'                                    | מס' קורס באשכול | שם קורס חדש                              | שם המרצה                 | נ"ז | סמ' | מספר קורס אב | חוג אב                      | יום לימוד | שעות לימוד    | תקציר                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                            | דרישות                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                              |
| 1                                      | 195.1106        | מבוא לסביבה וקיימות                      | פרופ' שלומית פז          | 4   | א'  | 201.1106     | גיאוגרפיה                   | ג'        | 16: 15-19: 45 | הקורס יעסוק ביחסי הגומלין של האדם עם סביבתו - מקום האדם בסביבה אקולוגיה אנושית, משאבי הסביבה, מגמות שינוי בביוספרה וב אטמוספרה, רמת הפגיעה וההפרה של משאבי טבע, פיתוח בר קיימא חקיקה ואכיפה.                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                     | 1 הגשת תרגילים. פרטים ינתנו במהלך הסמסטר )(25% מהציון הסופי). 2. קריאת חובה של פרטים ביבליוגרפיים. הנחיות ינתנו בכיתה. 3. בחנים בכיתה לסיכום פרקי הקורס )(75% מהציון הסופי).                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                        |
| 2                                      | 195.1107        | חיים על הקצה : קריסת עולם הטבע במאה ה 21 | דר משה גיש               | 2   | א'  | 201.102      | חוג לגאוגרפיה ולימודי סביבה | ד'        | 12: 00-14: 00 | האדם תלוי בטבע באופנים רבים ובדרכים שונות. אולם, אנו מצויים כעת בעיצומו של משבר סביבתי חמור, המעמיד בספק את יכולתו של הטבע להמשיך ולתמוך בקיומה של הציביליזציה האנושית כפי שאנו מכירים אותה. השחיקה המתמשכת ביציבותן ובתפקודן של המערכות הטבעיות הסובבות אותנו ככל הנראה תביא לכך שבמרוצת המאה ה - 21 אנו וצאצאיו ניאלץ לבצע שינויים משמעותיים באורח החיים על מנת לשמר רמת חיים סבירה אולם, האם המצב חמור כל כך? כמה זמן נותר לנו על מנת לתקן את דרכינו? האם אנחנו באמת על סף תהום, והאם ישנה דרך חזרה? מה ניתן עדיין לעשות כדי להציל את האנושות מעתיד קודר?                                                                                                                                                                     | דרישות הקורס:<br>הקורס מתאים לתלמידי 'דרך הרוח'.<br>אין דרישות קדם<br>נכוחות: נכוחות בהרצאות (80% נכוחות)<br>עבודות: אין<br>מבחן: אמריקאי<br><br>מרכיבי הציון:<br>מבחן מסכם: 100%                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                   |
| 3                                      | 195.3605        | קורס היער העירוני תכנון ושימור           | אדריכלית נוף ענבר אשכנזי | 2   | א'  | 201.1008     | בב"ס למדעי הסביבה           | ד'        | 10: 00-12: 00 | תיאור כללי של הקורס: שלד היער העירוני: עצים באזורים האורבניים חשיפה לקונפליקטים התכנוניים בנטיעת עצים ובשימורם. מטרת הקורס : הבנת חשיבות משאב העצים העירוני לעת משבר האקלים, סביבת הגידול האורבנית, דגשים לתכנון משמר עצים ומעצים את היער העירוני תוצרי למידה : תלמידי הקורס יקבלו כלים ראשוניים בתכנון מיטבי המשמר את שלד העצים העירוני ומעצים אותו. שיטת ההוראה בקורס : הרצאות, סיור בחיפה שיקום שריפת הכרמל, תרגיל תכנוני ותצוגת תוצרים בכיתה. רשימת תכנים בקורס : רקע סטטוטורי בישראל, מדרג ועדות התכנון, מדרג התוכניות והסקרים, מדיניות ארצית לתכנון עצים, החלטת ממשלה 1022 , אי החום העירוני, ביצוע סקר עצים, בתי גידול לשורשי עצים, העתקות עצים, עבודות פיתוח בקרבת עצים, שימור עצים בזמן ביצוע, אזורי חיץ למיתון שריפות. | הערכת הקורס – הרכב הציון הסופי: * 5% נכוחות בכיתה, 20% הגשת תרגיל תכנון בזוגות , 75% ציון בחינה תרגיל: ( תלוי בגודל הכיתה) חלוקה לזוגות או קבוצות של 3 סטודנטים. כל קבוצה תקבל מסמכי טיוטה לתוכנים מפורטת או תת"ל או היתר הכוללים את הוראות התוכנית, ו/או תיאור ההיתר, תשריטים הכוללים את סימון סקר העצים + טבלאות סקר העצים + תמונת העצים. מטרת התרגיל – להציע שינוי תכנוני לטיוב התוכנית לשימור ו/או נטיעה של עצים במרחב. - התרגיל ופתרונו יוצגו ע"י הסטודנטים. בחינה: בחינה אמריקאית בת 25 שאלות + 2 שאלות בנוס. חומר סגור. אין צורך במחשבון. כל שאלה בביקוד זהה של 4 נקודות. ניתן לקבל את הציון 100 גם אם נערכו 2 טעויות , לא ניתן לקבל ציון גבוהה מ 100 גם אם נענו כל 27 השאלות נכונה. נכוחות המרצה בזמן הבחינה בשני המועדים. למילואימניקים ו/או הרשאים על פי האוניברסיטה – יקבע מועד מיוחד ו/או הערכה מיוחדת. |
| קורסי אשכול "קיימות וסביבה" – סמסטר ב' |                 |                                          |                          |     |     |              |                             |           |               |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                  |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                     |
| מס'                                    | מס' קורס באשכול | שם קורס חדש                              | שם המרצה                 | נ"ז | סמ' | מספר קורס אב | חוג אב                      | יום לימוד | שעות לימוד    | תקציר                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                            | דרישות                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                              |

|   |          |                                    |                      |   |    |          |               |                                      |                       |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                            |
|---|----------|------------------------------------|----------------------|---|----|----------|---------------|--------------------------------------|-----------------------|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| 1 | 195.2026 | משבר האקלים - האתגר הגדול של ימינו | פרופ' שלומית פז      | 2 | ב' | 201.2026 | גיאוגרפיה     | ד'                                   | 10: 00-12: 00         | <p>שינויי האקלים מוגדרים כאתגר הגדול בן זמננו. ההתחממות הגלובלית והגברת ההקצנה של תופעות מזג אוויר בכל רחבי העולם משפיעות באורח דרמטי על האוכלוסיה האנושית ועל הסביבה הטבעית. ההשלכות מגוונות ומשפיעות על כל תחום – בריאות, כלכלה, תעשיה, חקלאות, חברה, פוליטיקה, אנרגיה, תשתיות, בטחון, אקולוגיה וסביבה ועוד. בצד ההבנה כי המשבר כבר כאן, נדרשות היערכות והתאמה (אדפטציה) של מערכות רבות בדרכים שונות.</p> <p>בקורס נכיר את יסודות מדעי האטמוספירה והאקלים, נלמד על ההבדל בין שינויי אקלים טבעיים (פלאו-אקלים) לאלה של ימינו, נלמד לעומק על משבר האקלים הנוכחי, נכיר ממצאים המוכיחים את קיומו בעולם ובאזורנו, נעסוק בהשלכות הרבות של משבר זה, וכן נלמד על התחזיות לעשורים הקרובים ועל דרכי היערכות ופתרונות אפשריים.</p>                                                                                                                                                                                                  |
| 2 | 195.1900 | סביבה וקיימות : אתגרים ופתרונות    | פרופ' שלומית פז      | 2 | ב' |          | אשכולות העשרה | מתקשב                                |                       | <p><b>לא מיועד לתלמידי ביה"ס למדעי הסביבה.</b></p> <p>סביבה וקיימות : אתגרים ופתרונות (מתקשב)</p> <p>הקורס יעסוק במושגי יסוד בסביבה וקיימות (כמו מערכות כדור הארץ, המגוון הביולוגי, שירותי המערכות האקולוגיות), במשברי האקלים והסביבה והשלכותיהם הנרחבות תוך היכרות עם דוגמאות נבחרות ברמה הגלובלית, האזורית והמקומית, וכן בפתרונות אפשריים לתיקון (שמירת טבע, פיתוח בר קיימא, חקיקה סביבתית ועוד). מטרת הקורס היא להנגיש ידע סביבתי לסטודנטים מחוגים מגוונים. הקורס יורכב מהרצאות מקוונות בשיטת MOOC שיועברו ע"י מרצות ומרצים שונים, רובם חברי.ות סגל מביה"ס למדעי הסביבה. <b>"הקורס לא מאושר לתלמידי ביה"ס למדעי הסביבה"</b></p>                                                                                                                                                                                                                                                                                         |
| 3 | 195.4445 | מבוא למדעי הים                     | ד"ר יואב להן         | 2 | ב' | 224.4445 | מדעי הים      | מתקשב                                |                       | <p>הים מכסה 70% אחוז מפני כדור הארץ. הוא מהווה מרכיב מרכזי במערכת האקלים ובמערכת האקולוגית, ומספק לאדם משאבים הכרחיים כמו אנרגיה, מזון ומי שתייה. קורס זה נועד לספק לתלמידים ידע בין תחומי על מאפייני הסביבה הימית, התהליכים שונים שמתרחשים בה, והכלים המדעיים שמשמשים לחקור ולנטר אותה. כמו כן יילמדו מושגים בסיסיים במדעי הטבע. הקורס הוא קורס מתקשב שפתוח לכל הסטודנטים באוניברסיטה.</p>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                |
| 4 | 195.2028 | כלכלת סביבה לא כלכלנים             | ד"ר דוד כץ           | 2 | ב' | 201.2171 | אשכולות העשרה | ד'                                   | יום ד', 12: 15-13: 45 | <p>ידע כלכלי הוא חיוני הן להבנת האתגרים הסביבתיים שאיתם העולם מתמודד והן למציאת פתרונות להם. שאלות כלכליות משחקות תפקיד כמעט בכל בעיה סביבתית. מאידך, כמעט כל עסקה כלכלית הנה בעלת השלכה סביבתית כלשהי. מטרת קורס זה היא הקניית כלים לניתוח של סוגיות סביבתיות. הקורס יציג מושגים בסיסיים במיקרו-כלכלה, תוך שימת דגש על יישומים סביבתיים. בקורס נוהג מתי השוק יכול לתרום לשימוש יעיל של משאבי טבע ומתי יש כשלי שוק, כגון השפעות חיצוניות, נחלת הכלל ומוצרים ציבוריים. כמו כן, נלמד איזה כלים יש למקבלי החלטות לטפל בכשלי שוק הסביבתיים. בנוסף, נלמד איך להעריך את הערך של משאבי טבע וסביבה כדי שמקבלי החלטות יקחו אותם בחשבון בתכנון מדיניות. בשליש האחרון של הקורס נתיחס לנושאים כלכליים רחבים יותר הנוגעים לקשר בין איכות הסביבה ובין צמיחה כלכלית, סחר בינלאומי, וצדק סביבתי וחברתי. בנוסף בסוף הקורס נסתכל גם על שיטות אלטרנטיביות וביקורתיות כמו כלכלה אקולוגית, כלכלה מעגלית וגישות נגד צמיחה כלכלית (degrowth).</p> |
| 5 |          | קורס מדע אזרחי – מוויאון הטבע      | של דר' יעלה גולומביק |   | ב' |          |               | הקורס יתקיים פיזית במוזיאון הטבע ת"א |                       | <p>אחוז מהציון הסופי</p> <p>20%עבודה 1 להגשה במהלך הקורס</p> <p>20%עבודה 2 להגשה במהלך הקורס</p> <p>10%נוכחות, השתתפות פעילה וכתבית רפלקציות</p> <p>50%תכנון, הפעלה והצגה של מידע אזרחי + הגשת עבודת סיכום סה"כ 100%</p>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                   |

|                                         |                    |                        |                                       |     |     |                 |                        |           |               |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                       |                                                                                                                                                      |
|-----------------------------------------|--------------------|------------------------|---------------------------------------|-----|-----|-----------------|------------------------|-----------|---------------|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| 6                                       | 201.1009           | קורס היער תכנון ושימור | אדריכלית נוף ענבר<br>אשכנזי/ צור אבלס | 2   | ב'  | 195.3606        | ביה"ס ללימודי<br>סביבה | ג'        | 10: 00-12: 00 | הקורס מתמקד בהכנת הסטודנטים לעבודה בשוק כחלקמצוותהתכנון, חשיפה למדרג התוכניות השונות וסקרי העצים, תכנון משמר עצים, תכנון נטיעות עצים בחלק מתשתית עירונית, בתי גידול לעצים, קונפליקטים קיימים בין הפיתוח והעצים העתקות עצים, תכנון אזורי חייץ למניעת התפשטות שריפות, דש ינתן על הכנת סקר עצים.                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                         | הערכת הקורס – הרכב הציון הסופי: * 10% נוכחות בכיתה, 15% הגשת סקר העצים, 75% ציון בחינה<br>*לאור מלחמת חרבות ברזל אין נוכחות חובה לסטודנטים במילואים. |
| קורסי אשכול "קיימות וסביבה" – סמסטר קיץ |                    |                        |                                       |     |     |                 |                        |           |               |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                       |                                                                                                                                                      |
| מס'                                     | מס' קורס<br>באשכול | שם קורס חדש            | שם המרצה                              | נ"ז | סמ' | מספר<br>קורס אב | חוג אב                 | יום לימוד | שעות לימוד    | תקציר                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                 | דרישות                                                                                                                                               |
| 1                                       | 195.2025           | שטחים פתוחים           | ד"ר ירדנה שאול                        | 2   | קיץ | 201.2025        | גיאוגרפיה              | ג'        | 18: 00-20: 00 | הקורס יעסוק בערכיות השטחים הפתוחים, תפקודם ומדיניות לשמירתם כנגד הלחצים השונים ברמה העולמית והישראלית. בכלל זה תבחן ההתייחסות למערך השטחים הפתוחים, כמו גם תכניות סטטוטוריות ברמה לאומית ומטרופולינית. המפנה ביחס לשמירת השטחים הפתוחים בישראל, הקרקע החקלאית כנדבך מהותי במארג השטחים הפתוחים, והשינוי האידיאולוגי ביחס אליה, ההיבטים החברתיים של השטחים הפתוחים, המרחבים הפתוחים ומערך ההתיישבות בתוכם, הרחבות יישובים על חשבון שטחים פתוחים, החלטות מועצת מינהל מקרקעי ישראל ביחס למערך השטחים הפתוחים והקרקע החקלאית והשלכותיהם, תיירות פטאי ונופש בשטחים פתוחים- הלכה ומעשה (יזמות, אפיונים, ביטויים מרחביים, חברתיים וכלכליים).<br>הקורס יכלול מס' מפגשים פרונטליים, וחלקו יועבר בצורה מתוקשבת. | הגשת עבודה סופית                                                                                                                                     |





































